

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
den 19 november 1998 *

I mål C-162/97,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Helsingborgs tingsrätt, att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga brottmålet mot

Gunnar Nilsson,

Per Olov Hagelgren,

Solweig Arrborn,

angående tolkningen av artikel 30 i EG-fördraget och artikel 2 i rådets direktiv 87/328/EEG av den 18 juni 1987 om godkännande för avel av renrasiga avelsdjur av nötkreatur (EGT L 167, s. 54; svensk specialutgåva, område 3, volym 23, s. 208),

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av ordföranden på första avdelningen P. Jann, tillförordnad ordförande på femte avdelningen, samt domarna J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, L. Sevón (referent) och M. Wathelet,

* Rättegångsspråk: svenska.

generaladvokat: J. Mischo,
justitiesekreterare: biträdande justitiesekreteraren H. von Holstein,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- Gunnar Nilsson, genom advokaten Anders Boquist, Malmö,
- Sveriges regering, genom Lotty Nordling, rättschef för EU-frågor vid Utrikesdepartementet, i egenskap av ombud,
- Belgiens regering, genom avdelningschefen Jan Devadder, utrikes-, utrikeshandels- och utvecklingsbiståndsministeriets rättstjänst, i egenskap av ombud,
- Frankrikes regering, genom Kareen Rispal-Bellanger, sous-directeur, utrikesministeriets rättsavdelning, och Frédéric Pascal, attaché d'administration centrale, samma avdelning, båda i egenskap av ombud,
- Finlands regering, genom statsombudet Holger Rotkirch, chef vid utrikesministeriets rättsavdelning, i egenskap av ombud,
- Norges regering, genom biträdande generaldirektören Jan Bugge-Mahrt, utrikesministeriet, i egenskap av ombud,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom Hans Støvlbæck och Lena Ström, rättstjänsten, i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 24 mars 1998 av: Gunnar Nilsson, företrädd av advokaten Anders Boquist, Per Olov Hagelgren, företrädd av advokaten Lillemor Wåhlin, Lund, Sveriges regering, företrädd av Lotty Nordling och kammarrättsassessorn Maria Lundqvist Norling, Utrikesdepartementets rättsavdelning, Belgiens regering, företrädd av Leo van den Eynde, chef för rättstjänsten vid ministeriet för små och medelstora företag samt jordbruk, i egenskap av ombud, och kommissionen, företrädd av Lena Ström,

och efter att den 5 maj 1998 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Helsingborgs tingsrätt har genom beslut av den 28 april 1997, som inkom till domstolen den 30 april samma år, begärt att domstolen i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget skall meddela ett förhandsavgörande angående tre frågor om tolkningen av artikel 30 i EG-fördraget och artikel 2 i rådets direktiv 87/328/EEG av den 18 juni 1987 om godkännande för avel av renrasiga avelsdjur av nötkreatur (EGT L 167, s. 54; svensk specialutgåva, område 3, volym 23, s. 208).
- 2 Frågorna har uppkommit i ett brottmål i vilket Gunnar Nilsson, Per Olov Hagelgren och Solweig Arrborn har åtalats för följande gärningar: För det första har Per Olov Hagelgren utan tillstånd sålt tjursperma till Gunnar Nilsson, Gunnar Nilsson har utan tillstånd låtit inseminera fyra av sina kor, och Solweig Arrborn har utan tillstånd utfört den ifrågavarande insemineringen. För det andra har dessa tre personer, genom att inseminera Gunnar Nilssons nötkreatur med sperma från tjurar av rasen Belgisk blå och vit boskap, brutit mot nationella bestämmelser, enligt vilka avel som kan medföra lidande för djuren och påverka djurens naturliga beteenden är förbjuden.

3 I artikel 2.1 andra strecksatsen i direktiv 87/328 föreskrivs följande:

”En medlemsstat får inte förbjuda, begränsa eller hindra

— godkännande för artificiell insemination inom sitt territorium av renrasiga tjurar eller deras sperma om tjurarna har godkänts för artificiell insemination i en medlemsstat efter prövningar som har utförts enligt beslut 86/130/EEG.”

4 Direktiv 87/328, som grundas på rådets direktiv 77/504/EEG av den 25 juli 1977 om renrasiga avelsdjur av nötkreatur (EGT L 206, s. 8; svensk specialutgåva, område 3, volym 9, s. 49), syftar till en ytterligare harmonisering i fråga om godkännande för avel av avelsdjur och deras sperma.

5 I artikel 2 andra strecksatsen i direktiv 77/504, i dess lydelse enligt artikel 11 i rådets direktiv 94/28/EG av den 23 juni 1994 om principer för zootekniska och genealogiska villkor för import från tredje land av djur, sperma, ägg och embryon och om ändring av direktiv 77/504 om renrasiga avelsdjur av nötkreatur (EGT L 178, s. 66; svensk specialutgåva, område 3, volym 59, s. 31), föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall se till att följande inte får förbjudas, begränsas eller hindras på avelsmässiga grunder:

— Handel med sperma och ägg och embryon från renrasiga avelsdjur av nötkreatur inom gemenskapen.”

6 Ett "renrasigt avelsdjur av nötkreatur" definieras i artikel 1 a i direktiv 77/504, i dess lydelse enligt artikel 3 i rådets direktiv 91/174/EEG av den 25 mars 1991 om krav beträffande avel och härstamning vid saluföring av renrasiga djur samt om ändring av direktiven 77/504/EEG och 90/425/EEG (EGT L 85, s. 37; svensk specialutgåva, område 3, volym 36, s. 232), som "varje nötkreatur, inklusive buffel, vars föräldrar samt far- och morföräldrar är införda eller registrerade i en stambok för samma ras och som självt är infört i eller är registrerat och berättigat till införande i en sådan stambok".

7 En "stambok" definieras i artikel 1 b i direktiv 77/504 som "varje bok, förteckning eller dataregister

— som förs av en avelsorganisation eller avelsförening som är officiellt godkänd av den medlemsstat där organisationen eller föreningen bildats,

och

— där renrasiga avelsdjur av en viss ras av nötkreatur är införda eller registrerade med uppgifter om deras härstamning."

8 I artikel 2 första stycket i kommissionens beslut 84/247/EEG av den 27 april 1984 om villkor för godkännande av avelsorganisationer och avelsföreningar som upprättar eller för stamböcker för renrasiga avelsdjur av nötkreatur (EGT L 125, s. 58; svensk specialutgåva, område 3, volym 17, s. 126), vilket antogs med stöd av artikel 6.1 andra och tredje strecksatserna i direktiv 77/504, föreskrivs att myndigheterna i den berörda medlemsstaten skall ge officiellt godkännande till varje avelsorganisation eller avelsförening som upprättar eller för stamböcker och som uppfyller villkoren i bilagan till beslutet.

- 9 En avelsorganisation eller avelsförening som upprättar eller för en stambok skall enligt bilagan för att få officiellt godkännande bland annat ha en regelsamling för definition av rasens eller rasernas särdrag, system för registrering av härstamning, definition av avelsmål och system för användning av uppgifter från individ- och avkommeprövningen.
- 10 Kommissionen har med stöd av artikel 6.1 första strecksatsen i direktiv 77/504 även antagit beslut 86/130/EEG av den 11 mars 1986 om metoder för individprövning och beräkning av avelsvärdet hos renrasiga avelsdjur av nötkreatur (EGT L 101, s. 37; svensk specialutgåva, område 3, volym 20, s. 188). Bilagan till det beslutet har ersatts av kommissionens beslut 94/515/EG av den 27 juli 1994 (EGT L 207, s. 30; svensk specialutgåva, område 3, volym 60, s. 142).
- 11 I avdelning I i bilagan i dess ändrade lydelse föreskrivs att "[d]e behöriga myndigheterna i medlemsstaterna skall godkänna de organ som ansvarar för fastställandet av bestämmelser för individprövning och beräkning av avelsvärdet och för offentliggörandet av avelsvärderingsresultaten avseende avelsdjur av nötkreatur".
- 12 Enligt avdelning II i bilagan skall uppgifter om djurens reproduktion registreras på grundval av bland annat kalvningsuppgifter och en morfologisk utvärdering.
- 13 Vad beträffar avelsvärderingen föreskrivs i avdelning III punkt 1 sista stycket i bilagan följande:

"Ett djurs genetiska egenheter och defekter, som definieras av de organ som officiellt utses för bedömning av dessa egenskaper, i samråd med de avelsorganisationer eller-sammanslutningar som har erkänts i enlighet med kommissionens beslut 84/247/EEG ... skall offentliggöras."

- 14 Vad beträffar avelsvärderingen av semintjurar skall uppgifter om djurens avelsvärden offentliggöras enligt avdelning III punkt 2.
- 15 I Sverige krävs för seminverksamhet med nötkreatur, såsom spermasamling, hantering, distribution samt seminering, tillstånd av Statens jordbruksverk i enlighet med Statens jordbruksverks föreskrifter om seminverksamhet med nötkreatur (SJVFS 1994: 98). Enligt 26 § i dessa föreskrifter får djursperma endast distribueras till den som har tillstånd till seminering. Enligt 30 § är den som har tagit emot sperma skyldig att till spermadistributören lämna uppgifter om bland annat resultat av kalvning, förekomst av svåra förlossningar samt förekomst av ärftliga sjukdomar och missbildningar.
- 16 Enligt 29 § i djurskyddsförordningen (SFS 1988: 539) är ”avel med sådan inriktning att den kan medföra lidande för djuren ... förbjuden”.
- 17 Enligt Statens jordbruksverks föreskrifter om djurhållning inom lantbruket m. m. (SJVFS 1993: 129), som antagits med stöd av djurskyddsförordningen, får kvigor och kor inte semineras eller vara mottagare av embryo om förlossningssvårigheter kan förväntas.
- 18 Enligt 3 § första stycket i Statens jordbruksverks föreskrifter om djurskyddskrav vid avelsarbete (SJVFS 1995: 113, ändrad genom SJVFS 1995: 181) får avelsdjur inte användas i avel om de visat sig nedärvda letalanlag, defekter eller andra egenskaper som medför lidande för avkomman eller negativt påverkar avkommans naturliga

beteende eller om de med stor sannolikhet nedärver sådana anlag, defekter eller egenskaper. I bilagan till dessa föreskrifter nämns bland annat muskelhypertrofi.

- 19 I 3 § andra stycket i ovannämnda föreskrifter stadgas även att avelsdjur inte får användas för reproduktion om det visat sig att djuret med stor sannolikhet nedärver disposition för en hög frekvens av konstaterade sjukdomsfall, förlossningssvårigheter eller dödlighet hos avkomma i samband med födsel.
- 20 Det framgår av beslutet om hänskjutande att Per Olov Hagelgren i Belgien inköpte sperma från tjurar av rasen Belgisk blå och vit boskap, som han därefter överlät till Gunnar Nilsson för seminering av kor tillhöriga Nilsson. För semineringen vände sig Gunnar Nilsson till Solweig Arrborn.
- 21 Ingen av dessa personer hade jordbruksverkets tillstånd och de har därför åtalats för att ha distribuerat sperma och utfört seminering utan tillstånd. De har även åtalats för att ha brutit mot lagar och föreskrifter om djurskydd genom att använda sperma från rasen Belgisk blå och vit boskap, trots att denna ras är bärare av den "genetiska defekten muskelhypertrofi". Muskelhypertrofi yttrar sig i extrem muskelansättning och kraftigt underutvecklade inre vitala organ hos avkomman samt särskild känslighet för virussjukdomar och stress. Vidare är frekvensen av svåra förlossningar hög.
- 22 De tilltalade har bestritt ansvar för brott och hävdat att den svenska lagstiftningen, genom kravet på tillstånd för seminverksamhet och genom förbudet mot seminering med sperma från tjurar av rasen Belgisk blå och vit boskap, strider mot gemenskapsrätten och i synnerhet mot artikel 2 i direktiv 87/328.

23 Helsingborgs tingsrätt anser att det fordras en tolkning av gemenskapsrätten för att den skall kunna avgöra det där anhängiga målet och har därför förklarat målet vilande och ställt följande frågor till domstolen:

- ”1) Medger artikel 30 i Romfördraget och direktiv 87/328/EEG en nationell myndighets tillståndsprövning för seminverksamhet med nötkreaturssperma, det vill säga spermasamling, hantering och distribution av sperma samt seminering, på sätt som angivits ovan?

- 2) Medger artikel 30 i Romfördraget och direktiv 87/328/EEG att ett medlemsland förbjuder eller villkorar insemination och nötkreatursavel
 - a) med sådan inriktning som enligt en nationell myndighet kan medföra lidande för djuren eller påverka djurens naturliga beteenden, eller

 - b) med en viss ras som av en nationell myndighet anses vara bärare av genetiska defekter?

- 3) a) Möjliggör tolkningen av preambeln till direktiv 87/328/EEG nationella undantag från godkännande för artificiell insemination inom sitt territorium såvitt avser djur med icke önskvärda arvsanlag — även då dessa undantag innebär ett förbud mot tjurar vilka uppfyller kraven i direktivets artikel 2?
 - b) Om frågan besvaras jakande: Kan definitionen av ’försämring av arvsanlagen’ och ’ärftliga defekter’ åvila ett enskilt medlemsland?”

Den första frågan

- 24 Den nationella domstolen vill med sin första fråga i huvudsak få klarhet i om artikel 30 i fördraget eller direktiv 87/328 utgör hinder för nationella bestämmelser enligt vilka tillstånd krävs för seminverksamhet med nötkreatur och i synnerhet för distribution av sperma och seminering.
- 25 Den svenska, den franska, den finländska och den norska regeringen har gjort gällande att villkoren för import av nötkreaturssperma visserligen har harmoniserats genom direktiven 77/504 och 87/328 men att varken villkoren för insemination eller utbildningen av seminörer regleras av nämnda direktiv. Nationella bestämmelser på området är därför förenliga med artiklarna 30 och 36 i EG-fördraget, såvida de inte har till mål att reglera handeln med sperma mellan medlemsstaterna utan syftar till att skydda djurens hälsa genom att säkerställa bland annat att seminören har den utbildning som fordras för att uppfylla djurskyddskraven.
- 26 Kommissionen har däremot gjort gällande att artikel 2 i direktiv 87/328 utgör hinder för nationella bestämmelser enligt vilka det krävs tillstånd för insemination med sperma från renrasiga nötkreatur från en annan medlemsstat, när syftet med tillståndet inte är att kontrollera att den personal som hanterar sperma har den erforderliga kompetensen utan att bedöma lämpligheten av insemination med sperma från en viss ras. Enligt kommissionen tyder skyldigheten enligt de svenska föreskrifterna att lämna uppgifter om eventuella förlossningssvårigheter på ett sådant syfte.
- 27 Det kan i det avseendet erinras om att enligt fast rättspraxis skall alla handelsregler antagna av medlemsstater som direkt eller indirekt, faktiskt eller potentiellt kan utgöra ett hinder för handeln inom gemenskapen anses som åtgärder med motsvarande verkan som kvantitativa restriktioner (se bland annat dom av den 11 juli 1974 i mål 8/74, Dassonville, REG 1974, s. 837, punkt 5; svensk specialutgåva, volym 2, s. 343).

- 28 Domstolen har emellertid uttalat att en skyldighet för samtliga ekonomiska aktörer att i enlighet med nationella bestämmelser låta sina produkter distribueras av distributörer som erhållit tillstånd för detta ändamål inte omfattas av tillämpningsområdet för artikel 30 i fördraget, om bestämmelserna gäller oberoende av de ifrågasvarande produkternas ursprung och följaktligen utan att saluföringen av produkter från andra medlemsstater påverkas på annat sätt än saluföringen av inhemska produkter (dom av den 14 december 1995 i mål C-387/93, *Banchero*, REG 1995, s. I-4663, punkterna 37 och 44).
- 29 Vad särskilt gäller villkoren för godkännande för avel av renrasiga avelsdjur av nötkreatur finns det anledning erinra om att dessa villkor har harmoniserats genom direktiven 77/504 och 87/328 i syfte att undanröja hinder av avelsteknisk natur för den fria rörligheten för sperma av nötkreatur (se dom av den 7 december 1995 i mål C-17/94, *Gervais m. fl.*, REG 1995, s. I-4353, punkt 32). Av detta följer att krav som av avelstekniska eller genealogiska skäl har till syfte eller verkan att kontrollera eller granska import av sperma från nötkreatur endast kan uppställas i överensstämmelse med dessa direktiv.
- 30 Med hänsyn till harmoniseringen kan kravet på tillstånd för seminverksamhet inte användas i syfte att kontrollera den genetiska kvaliteten på avelsdjur på ett sätt som inte är föreskrivet i direktiven.
- 31 Den första frågan skall således besvaras med att artikel 30 i fördraget och artikel 2.1 i direktiv 87/328 inte utgör hinder för nationella bestämmelser enligt vilka det krävs tillstånd för distribution och seminering med sperma från renrasiga nötkreatur från en annan medlemsstat, såvitt tillståndet endast har till syfte att säkerställa att den som erhåller tillståndet har erforderlig kompetens för verksamheten i fråga.

Den andra frågan

- 32 Den nationella domstolen vill med sin andra fråga i huvudsak få klarhet i om artikel 30 i fördraget eller direktiv 87/328 utgör hinder för nationella bestämmelser som förbjuder eller villkorar insemination och nötkreatursavel med sådan inriktning att den enligt den behöriga nationella myndigheten kan medföra lidande för djuren eller påverka djurens naturliga beteenden eller när den aktuella rasen av den behöriga myndigheten anses vara bärare av genetiska defekter.
- 33 Det framgår av beslutet om hänskjutande att frågan har uppkommit i ett mål som gäller rasen Belgisk blå och vit boskap. Det är för övrigt ostridigt att tjurar av denna ras har godkänts för artificiell insemination i Belgien, efter prövningar som utförts enligt det i artikel 2.1 andra strecksatsen i direktiv 87/328 åsyftade beslutet 86/130.
- 34 Den svenska, den finländska och den norska regeringen anser att det, trots den harmonisering som genomförts genom direktiv 87/328, är möjligt att återropa djurhälsoskäl, i den mening som avses i artikel 36 i fördraget, för att förbjuda import av sperma från avelsdjur som är bärare av anlag för muskelhypertrofi. Den svenska regeringen har tillagt att muskelhypertrofi ger upphov till en rad icke önskvärda egenskaper, såsom underutveckling av flera inre organ, stresskänslighet eller ett proportionellt sett klenare skelett. Vidare måste nästan alla kalvar där båda föräldradjuret bär på anlag för muskelhypertrofi förlösas med kejsarsnitt, vilket innebär onödigt lidande för djuren och kräver antibiotikabehandling i stora doser.
- 35 Dessa regeringar anser att rutinmässig förlösning med kejsarsnitt vid kalvning inte är förenligt med Ändringsprotokollet till europeiska konventionen om skydd av animalieproduktionens djur. Konventionen antogs av gemenskapen genom rådets beslut 78/923/EEG av den 19 juni 1978 (EGT L 323, s. 12) och ändringsprotokollet genom rådets beslut 92/583/EEG av den 14 december 1992 (EGT L 395, s. 21;

svensk specialutgåva område 3, volym 47, s. 133). Ändringsprotokollet har dock ännu inte trätt i kraft. I rekommendationen angående nötkreatur, som antogs av europeiska konventionens ständiga kommitté vid sitt 17:e sammanträde (den 21 oktober 1988), framfördes också invändningar mot denna förlossningsmetod. I punkt 13 i bilaga B till rekommendationen, som innehåller särskilda bestämmelser om kor och kvigor, anges att kejsarsnitt inte skall utföras rutinmässigt utan endast i det berörda djurets intresse.

- 36 Gunnar Nilsson samt den belgiska och den franska regeringen har däremot gjort gällande att de avelstekniska och genealogiska villkor som gäller för handel med renrasiga nötkreatur är fullständigt harmoniserade genom direktiven 77/504 och 87/328 och att en medlemsstat därför inte längre kan hindra saluföring av nötkreaturssperma från en annan medlemsstat med åberopande av djurhälsoskäl eller hänsyn till djurens genetiska egenskaper.
- 37 Vad beträffar argumentet att djuren orsakas lidande har den belgiska regeringen hänvisat till den förklarande rapporten angående Ändringsprotokollet till europeiska konventionen om skydd av animalieproduktionens djur, i vilken det klargörs att konventionens nya artikel 3, som infördes genom ändringsprotokollet och enligt vilken avel som orsakar eller kan tänkas orsaka lidande eller att något av de berörda djuren skadas är förbjuden, inte utgör hinder för avel som kräver sådana ingrepp som kejsarsnitt, vilka inte riskerar att orsaka varaktigt lidande. Förbudet i Sverige mot att använda sperma från tjurar av rasen Belgisk blå och vit boskap är således resultatet av en felaktig tolkning av förbudet mot avel som kan orsaka lidande.
- 38 Den belgiska och den franska regeringen har vidare påpekat att anlaget för muskelhypertrofi inte är en genetisk defekt, det vill säga en egenskap som är oförenlig med rasens överlevnad och reproduktion. Detta bekräftas för övrigt av den rådande situationen hos belgiska uppfödare. Hade det varit fråga om en genetisk

defekt, skulle den enligt den franska regeringen, ha offentliggjorts i enlighet med bilagan till beslut 86/130.

- 39 Kommissionen anser att djurskyddet i samband med godkännande för avel inte har varit föremål för en gemenskapsharmonisering och att det därför fortfarande är möjligt för en medlemsstat att åberopa artikel 36 i fördraget, för det fall resultatet av en korsavel påkallar ett omedelbart skydd för moderjuret och/eller avkomman. Kommissionen anser emellertid att de omständigheter som den nationella domstolen anfört inte kan anses motivera ett undantag, eftersom kejsarsnitt vid kalvningen inte utförs rutinmässigt på kor av rasen Belgisk blå och vit boskap. Enligt Ändringsprotokollet till europeiska konventionen om skydd av animalieproduktionens djur, anses kejsarsnitt, dessutom, inte orsaka varaktigt lidande.
- 40 Kommissionen har även vid förhandlingen erinrat om att rådet ännu inte har antagit förslaget till direktiv (förslag till rådets direktiv om skydd av animalieproduktionens djur, KOM(92) 192 slutlig (EGT 1992, C 156, punkt 11)), genom vilket bland annat den ständiga kommitténs rekommendation angående nötkreatur skulle genomföras.
- 41 Domstolen har redan fastslagit att de avelstekniska och genealogiska villkoren för handeln med nötkreaturssperma mellan medlemsstaterna har varit föremål för en fullständig harmonisering genom direktiven 87/328 och 91/174 (domstolens dom av den 5 oktober 1994 i mål C-323/93, Centre d'insémination de la Crespelle, REG 1994, s. I-5077, punkt 33; svensk specialutgåva, volym 16, del 2). Det följer av denna harmonisering att en medlemsstat inte kan hindra användningen inom sitt territorium av sperma från renrasiga tjurar, när dessa har godkänts för insemination i en annan medlemsstat efter prövningar som utförts enligt beslut 86/130.
- 42 Det är ostridigt att tjurar av rasen Belgisk blå och vit boskap har godkänts för artificiell insemination i Belgien, efter prövningar som utförts enligt beslut 86/130.

- 43 Det kan konstateras att de egenskaper som enligt den svenska myndigheten riskerar att orsaka lidande hos nötkreatur av rasen Belgisk blå och vit boskap eller påverka deras naturliga beteende är en del av dessa djurs genetiska arv. I synnerhet gäller detta det särskilda anlaget för muskelhypertrofi som ger upphov till den stora muskelmassan i förhållande till de inre organen eller djurets skelett samt till de ofta förekommande kejsarsnitten vid kalvningen.
- 44 Slutsatsen måste därför dras att dessa egenskaper har beaktats vid beräkningen av avelsvärdet hos nötkreatur av rasen Belgisk blå och vit boskap. Beräkningen har utförts i enlighet med den angivna metoden i bilagan till beslut 86/130.
- 45 En nationell myndighet i den medlemsstat till vilken importen sker kan därför inte med åberopande av djurskyddshänsyn hindra användning av sperma från nötkreatur av rasen Belgisk blå och vit boskap.
- 46 Vad därefter beträffar förekomsten av genetiska defekter finns det anledning att klargöra att dessa beaktas i samband med beräkningen av avelsvärdet hos renrasiga avelsdjur av nötkreatur och inom ramen för systemet för erkännande av en medlemsstats godkännande för artificiell insemination, genom att det i bilagan till beslut 86/130, i dess lydelse enligt beslut 94/515, föreskrivs att sådana defekter skall offentliggöras.
- 47 Av detta följer att ett djurs genetiska egenheter och defekter endast kan definieras i den medlemsstat i vilken nötkreatursrasen har godkänts för artificiell insemination av de organ som officiellt utses för bedömning av dessa egenskaper, i samråd med de avelsorganisationer eller avelssammanslutningar som upprättar eller för stamböcker över renrasiga avelsdjur av nötkreatur.

- 48 Den behöriga myndigheten i den medlemsstat till vilken importen sker kan därför inte hindra användning av sperma från ett avelsdjur av en nötkreatursras som har godkänts för artificiell insemination av det skälet att den anser denna ras vara bärare av en genetisk defekt.
- 49 Vad beträffar Ändringsprotokollet till konventionen angående skydd av animalieproduktionens djur, kan det konstateras att detta ännu inte har trätt i kraft och att det därför inte är bindande. Även om domstolen redan har fastslagit att rekommendationen från år 1988 om nötkreatur inte innehåller juridiskt bindande föreskrifter för gemenskapen (dom av den 19 mars 1998 i mål C-1/96, *Compassion in World Farming*, REG 1998, s. I-1251, punkt 36), är det en rättsakt som har antagits på grundval av en av gemenskapen antagen konvention och som av det skälet kan vara till nytta för tolkningen av bestämmelserna i konventionen (se dom av den 21 januari 1993 i mål C-188/91, *Deutsche Shell*, REG 1993, s. I-363, punkt 18).
- 50 Det framgår emellertid inte av rekommendationen om den skall tolkas så att den avser att hindra hållande och utnyttjande av nötkreatursraser som bär på anlag för muskelhypertrofi eller, i synnerhet, användning, om så behövs, av kirurgiska ingrepp såsom kejsarsnitt.
- 51 Den andra frågan skall således besvaras med att artikel 2.1 andra strecksatsen i direktiv 87/328 utgör hinder för nationella bestämmelser enligt vilka det är förbjudet eller krävs tillstånd för användning inom medlemsstatens territorium av sperma från tjurar av rasen Belgisk blå och vit boskap, såvitt dessa djur har godkänts för artificiell insemination i en annan medlemsstat efter prövningar som utförts enligt beslut 86/130. Den behöriga myndigheten i den medlemsstat till vilken importen sker har inte rätt att vägra att tillåta användning av sperma från denna ras med

motiveringen att rasen är bärare av anlag för muskelhypertrofi eller att användningen av sperman kan medföra lidande för djuren eller påverka deras naturliga beteende eller att myndigheten anser rasen vara bärare av genetiska defekter.

Den tredje frågan

- 52 Den nationella domstolen vill med sin tredje fråga först och främst få klarhet i om en medlemsstat med stöd av ingressen till direktiv 87/328 kan förbjuda eller kräva tillstånd för användning inom sitt territorium av sperma från renrasiga tjurar som har godkänts för artificiell insemination i en annan medlemsstat, efter prövningar som utförts enligt beslut 86/130, men som i den medlemsstat till vilken importen sker anses vara bärare av icke önskvärda arvsanlag. Om denna del av den tredje frågan besvaras jakande vill den nationella domstolen även få klargjort om det åvilar en enskild medlemsstat att definiera begreppen "försämring av arvsanlagen" och "ärftliga defekter".
- 53 Den text som den nationella domstolen åsyftar är fjärde övervägandet i direktiv 87/328, som lyder enligt följande:

"Artificiell insemination är en teknik som har stor betydelse för att öka användningen av de bästa avelsdjuren och därigenom förbättra nötkreatursstammen. När den används måste emellertid varje försämring av arvsanlagen undvikas. Detta gäller särskilt avelstjurarna, vars avelsvärde och frihet från ärftliga defekter måste kunna garanteras fullt ut."

- 54 Det kan i detta avseende påpekas att ingressen till en rättsakt inte är juridiskt bindande och således inte kan åberopas till stöd för undantag från bestämmelserna i den aktuella rättsakten.
- 55 Det framgår för övrigt inte av fjärde övervägandet i direktiv 87/328, där de ifrågasvarande begreppen förekommer, att det skulle ha ett innehåll som står i strid med bestämmelserna i direktivet.
- 56 Systemet, enligt vilket godkännande för artificiell insemination endast lämnas efter prövningar som utförts enligt beslut 86/130 av organ som utses av de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna, syftar just till att undvika att arvsanlagen hos nötkreatursraser försämras genom att avelstjurar vars avelsvärde och frihet från ärftliga defekter inte kan garanteras fullt ut godkänns för insemination.
- 57 Mot denna bakgrund skall den första delen av den tredje frågan besvaras med att en medlemsstat inte med stöd av ingressen till direktiv 87/328 kan förbjuda eller kräva tillstånd för användning inom sitt territorium av sperma från renrasiga tjurar, vilka godkänts för artificiell insemination i en annan medlemsstat efter prövningar som utförts enligt beslut 86/130 men vilka av den behöriga myndigheten i den medlemsstat till vilken importen sker anses vara bärare av icke önskvärda arvsanlag.
- 58 Med hänsyn till svaret på den första delen av den tredje frågan saknas anledning att besvara den andra delen av denna fråga.

Rättegångskostnader

- 59 De kostnader som har förorsakats av den svenska, den belgiska, den franska, den finländska respektive den norska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

— angående de frågor som genom beslut av den 28 april 1997 har ställts av Helsingborgs tingsrätt — följande dom:

- 1) Artikel 30 i EG-fördraget och artikel 2.1 i rådets direktiv 87/328/EEG av den 18 juni 1987 om godkännande för avel av renrasiga avelsdjur av nötkreatur utgör inte hinder för nationella bestämmelser enligt vilka det krävs tillstånd för distribution och seminering med sperma från renrasiga nötkreatur från en annan medlemsstat, såvitt tillståndet endast har till syfte att säkerställa att den som erhåller tillståndet har erforderlig kompetens för verksamheten i fråga.
- 2) Artikel 2.1 andra strecksatsen i direktiv 87/328 utgör hinder för nationella bestämmelser enligt vilka det är förbjudet eller krävs tillstånd för användning inom medlemsstatens territorium av sperma från tjurar av rasen Belgisk blå och vit boskap, såvitt dessa djur har godkänts för artificiell insemination i en annan medlemsstat, efter prövningar som utförts enligt

kommissionens beslut 86/130/EEG av den 11 mars 1986 om metoder för individprovning och beräkning av avelsvärdet hos renrasiga avelsdjur av nötkreatur. Den behöriga myndigheten i den medlemsstat till vilken importen sker har inte rätt att vägra att tillåta användning av sperma från denna ras med motiveringen att rasen är bärare av anlag för muskelhypertrofi eller att användningen av sperman kan medföra lidande för djuren eller påverka deras naturliga beteende eller att myndigheten anser rasen vara bärare av genetiska defekter.

- 3) En medlemsstat kan inte med stöd av ingressen till direktiv 87/328 förbjuda eller kräva tillstånd för användning inom sitt territorium av sperma från renrasiga tjurar, vilka godkänts för artificiell insemination i en annan medlemsstat efter provningar som utförts enligt beslut 86/130 men vilka av den behöriga myndigheten i den medlemsstat till vilken importen sker anses vara bärare av icke önskvärda arvsanlag.

Jann

Moitinho de Almeida

Gulmann

Sevón

Wathelet

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 19 november 1998.

R. Grass

J.-P. Puissochet

Justitiesekreterare

Ordförande på femte avdelningen